

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 528/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], maloletej [REDACTED] a maloletého [REDACTED], zastúpených zákonným zástupcom [REDACTED], všetci [REDACTED], právne zastúpených advokátom [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 61/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], maloletej [REDACTED] a maloletého [REDACTED] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júna 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), maloletej [REDACTED]

a maloletého [REDAKOVANÉ] (spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 61/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 22. februára 2016 podala sťažovateľka okresnému súdu návrh na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „maloleté deti“), proti odporcovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“).

Sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú: *„Počas takmer 2 a pol roka od podania návrhu na určenie práv a povinností k maloletým deťom, nielenže súd nevykonal ani jeden relevantný úkon súdu, ktorý by viedol k rozhodnutiu, a tým k odstráneniu právnej neistoty všetkých sťažovateľov, ale nebolo vytýčené počas 28 mesiacov ani jedno pojednávanie.*

U sťažovateľov prietahy spôsobené a spôsobované Okresným súdom Piešťany spôsobujú a znásobujú stav právnej neistoty, nechť k zákonom a rezignáciu uplatňovať akokoľvek a kdekoľvek svojich práv. Absolútna nečinnosť súdu má vplyv na samotnú starostlivosť, výživu a výchovu detí, ktorú tak zabezpečuje výlučne matka (sťažovateľka v I. rade) za pomoci jej rodičov, ktorý tak supľujú povinnosti druhého rodiča.

U všetkých sťažovateľov teda oprávnené prietahy spôsobované porušovateľom bez právoplatného ukončenia veci neustále vyvolávajú pocit beznádeje. Sťažovatelia sú dennodenne pod tlakom riešenia ich prežitia, ktorý nie je stavom priaznivý pre výchovu a zdravý vývoj maloletých detí. Najvyšší záujem dieťaťa je tak činnosťou, resp. nečinnosťou súdu popretý.“

Sťažovateľka sa 3. augusta 2017 obrátila na predsedníčku okresného súdu so „sťažnosťou na postup súdu vo veci vedenej na Okresnom súde“ (ďalej len „sťažnosť na prietahy“) podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon súdoch“). Predsedníčka

okresného súdu prípisom zo 4. septembra 2017 upovedomila sťažovateľku o vybavení jej sťažnosti na prietahy, pričom s ohľadom na dĺžku konania uznala sťažnosť na prietahy za dôvodnú a uviedla, že z dôvodu pobytu odporcu vo [REDAKOVANÉ], kde bol problém s doručovaním zásielok, nemohol byť dosiaľ vo veci nariadený termín pojednávania. Predsedníčka uviedla, že dohliadne, aby v napadnutom konaní nedochádzalo k neprimeraným prietahom.

Sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú, že „výsledkom dohliadania, aby k neprimeraným prietahom nedochádzalo je k dnešnému dňu ďalší zbytočný, viac ako 10 mesačný prietah“.

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o sťažnosti takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľov v I. – III. rade, na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru bolo postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P/61/2016 porušené.

II. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P/61/2016 konal bez ďalších prietahov.

III. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.000 €, ktorej ich je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.000 €, ktorej ich je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu k rukám jej zákonného zástupcu.

V. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.000 €, ktorému ich je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu k rukám jeho zákonného zástupcu.

VI. Okresný súd Piešťany je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony vykonané v roku 2018 v zmysle § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 13 ods. 2 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) sťažovateľom v I. – III. rade v sume 515,76 € advokátovi

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia

štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto k rešpektovaniu, resp. naplneniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Ústavný súd pri príprave predbežného prerokovania sťažnosti vyzval predsedníčku okresného súdu na vyjadrenie k sťažnosti so zameraním sa na doterajšie úkony, ktoré okresný súd v predmetnej veci vykonal, ako aj na aktuálny stav konania.

Ústavnému súdu bolo 4. septembra 2018 doručené vyjadrenie sa k sťažnosti a bol predložený na nahliadnutie aj spisový materiál v napadnutom konaní.

Z vyjadrenia okresného súdu, ako aj zo samotnej sťažnosti a priloženého spisového materiálu v napadnutom konaní vyplýva, že okresný súd do dňa predbežného prerokovania sťažnosti vykonal tieto úkony:

- 22. februára 2016 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na určenie práv a povinností k maloletým deťom,
- 25. februára 2016 bola okresným súdom vykonaná lustrácia v Sociálnej poisťovni a v databáze súdov,
- 29. februára 2016 okresný súd zaslal sťažovateľke predvolanie na informatívny výsluch, ktorý sa mal konať 11. marca 2016,
- 11. marca 2016 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie sťažovateľky, že sa nedostavila na výsluch, spolu so žiadosťou o náhradný termín výsluchu,
- 11. marca 2016 okresný súd zaslal sťažovateľke ďalšie predvolanie na informatívny výsluch, ktorý bol nariadený na 30. marec 2016,
- 30. marca 2016 sa na okresnom súde konal informatívny výsluch sťažovateľky,
- 16. augusta 2016 okresný súd vydal uznesenie č. k. 13 P 61/2016-15, ktorým ustanovil maloletým deťom za opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny [REDAKOVANÉ] (ďalej len „opatrovník maloletých detí“),

- 16. augusta 2016 okresný súd zaslal návrh sťažovateľky na vyjadrenie odporcovi aj opatrovníkovi maloletých detí,

- 19. augusta 2016 bolo okresnému súdu doručené oznámenie opatrovníka maloletých detí,

- následne okresný súd žiadal o doručenie písomnosti odporcovi do cudziny v súlade s čl. 4 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch („doručovanie písomností“) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000,

- 2. marca 2017 okresný súd požiadal Slovenskú poštu, a. s., o poskytnutie informácie o doručení písomnosti organizácii, ktorá mala zabezpečiť doručenie návrhu odporcovi,

- 3. apríla 2017 bolo okresnému súdu doručené oznámenie Slovenskej pošty, a. s.,

- 24. augusta 2017 bolo okresným súdom vydané uznesenie č. k. 13 P 61/2016-31, ktorým bola spojená vec vedená okresným súdom pod sp. zn. 13 P 61/2016 s vecou vedenou okresným súdom pod sp. zn. 13 P 106/2017 na spoločné konanie s tým, že spoločné konanie sa bude viesť pod sp. zn. 13 P 61/2016,

- 24. augusta 2017 okresný súd vyzval odporcu na oznámenie presnej adresy, na ktorej si preberá zásielky,

- 28. augusta 2017 odporca zaslal okresnému súdu oznámenie o adrese, na ktorej preberá zásielky,

- 29. novembra 2017 okresný súd zaslal Pošte [REDAKOVANÉ] reklamáciu pre nesprávnosti pri doručovaní súdnej zásielky pre odporcu,

- 5. februára 2018 bol okresnému súdu doručený výsledok reklamačného konania s tým, že zásielka adresovaná odporcovi sa stratila na území [REDAKOVANÉ],

- 9. februára 2018 bol vydaný pokyn na opakovanie doručenia návrhu odporcovi,

- 19. júna 2018 okresný súd zaslal Pošte [REDAKOVANÉ] ďalšiu reklamáciu pre nesprávnosti pri doručovaní zásielok,

- 2. júla 2018 bol okresnému súdu doručený výsledok reklamačného konania s tým, že doporučenú zásielku si odporca prevzal 15. marca 2018,

- pokynom z 15. augusta 2018 bolo v napadnutom konaní nariadené pojednávanie na 12. október 2018,

- 15. augusta 2018 okresný súd zaslal Sociálnej poisťovni, ústrediu, Sociálnej poisťovni, pobočke [REDAKOVANÉ] aj pobočke [REDAKOVANÉ], žiadosť o poskytnutie informácie,

- 15. augusta 2018 okresný súd zaslal Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny [REDAKOVANÉ] žiadosť o poskytnutie informácií.

Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a s jej prílohami a v súlade so zisteniami pri príprave predbežného prerokovania sťažnosti dospel k záveru, že sťažnosť v tomto čase je zjavne neopodstatnená.

Dĺžka napadnutého konania, ktoré ku dňu predbežného prerokovania sťažnosti trvá viac ako dva a pol roka, je ovplyvnená predovšetkým skutočnosťou, že okresný súd musel odporcovi ako otcovi maloletých detí opakovane doručovať návrh sťažovateľky na začatie konania o úpravu práv a povinností k maloletým deťom. Ako z prehľadu úkonov napadnutého konania vyplýva, odporca si zásielku prevzal až 15. marca 2018. Z reklamačného konania je zrejmé, že k neprevzatiu zásielky nedošlo z dôvodov na strane odporcu, ale z dôvodu straty zásielky na území [REDAKOVANÉ]. Vzhľadom na uvedené prieťahy, ktoré v napadnutom konaní vznikli opakovanými pokusmi o doručenie do zahraničia a opakovanými žiadosťami okresného súdu o vybavenie reklamácie, nemožno pričítať na vrub okresnému súdu.

Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté konanie je konaním okresného súdu vo veciach starostlivosti o maloletých. Okresný súd je vzhľadom na uvedené v napadnutom konaní podľa § 35 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok povinný zistiť skutočný stav vecí. Z uvedeného nesporne vyplýva, že na naplnenie tohto zákonného predpokladu sa okresný súd musí oboznámiť so stanoviskom odporcu ako otca maloletých detí o to viac, že ako vyplýva z návrhu odporcu na úpravu práv a povinností k maloletým deťom, ktoré doručil okresnému súdu 25. mája 2017 a ktoré konanie vedené pod sp. zn. 13 P 106/2017 bolo uznesením okresného súdu č. k. 13 P 61/2016-31 z 24. augusta 2017 spojené na spoločné konanie s napadnutým konaním, odporca o maloleté deti prejavil

záujem [v spise (č. 1. 61) je na založená žiadosť odporcu o umožnenie styku s maloletými deťmi adresovaná Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny ██████████, pozn.].

Ústavný súd konštatuje, že obdobie od augusta 2016 do marca 2017 je v napadnutom konaní poznamenané nečinnosťou okresného súdu. Z príloh pripojených k sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v dôsledku uvedenej nečinnosti podala 3. augusta 2017 sťažnosť na prietahy predsedníčke okresného súdu.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že už viackrát rozhodol (I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná v zásade iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označený právny prostriedok, ktorý má podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd, prihliadnuc na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, v zásade považuje podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona

o súdoch za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prieťahov (IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04).

Zo zistení ústavného súdu je zrejmé, že sťažovateľka podala sťažnosť na prieťahy predsedníčke okresného súdu 3. augusta 2017. Predsedníčka okresného súdu vybavila podanú sťažnosť na prieťahy, o čom písomne informovala sťažovateľku prípisom sp. zn. Spr 524/17 zo 4. septembra 2017.

Predsedníčka okresného súdu po prešetrení napadnutého konania a vybavenia sťažnosti zo 4. septembra 2017 uznala dôvodnosť sťažnosti a uviedla, že pojednávanie nebolo nariadené z dôvodu problémov s doručením zásielok odporcovi do [REDACTED].

Z ďalšieho priebehu napadnutého konania vyplýva, že po odstránení problémov s doručovaním zásielok odporcovi bolo v napadnutom konaní pokynom zákonnej sudkyne z 15. augusta 2018 nariadené pojednávanie na 12. október 2018.

Znamená to, že sťažnosť na prieťahy v konaní podaná predsedníčke okresného súdu sa ukázala ako účinný prostriedok nápravy pri ochrane práv sťažovateľov. Zohľadniac túto skutočnosť je sťažnosť z tohto hľadiska zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd prihliadnuc na skutočnosť, že ide o privilegovaný typ konania – konanie súdu vo veciach starostlivosti o maloletých, v rámci predbežného prerokovania nezistil, že by napadnuté konanie vykazovalo znaky nesústredeného postupu konajúcej sudkyne, a zistené obdobie nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní (od augusta 2016 do marca 2017, pozn.) nedosahuje takú ústavnoprávnu intenzitu, ktorá by odôvodňovala vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V okolnostiach danej veci doba konania na okresnom súde nie je neprimerane dlhá. Vychádzajúc z analýzy postupu okresného súdu preto ústavný súd hodnotí sťažnosť

sťažovateľov (v tomto čase) ako zjavne neopodstatnenú a bol dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľom obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti okresný súd v napadnutom konaní konal s neodôvodnenými priet'ahmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2018